

„Módszerek, programok az iskolai bántalmazás megelőzésére, kezelésére – a NyugiOvi Program és a KiVa program”

„Bullying/kortárs bántalmazás – zaklatás az iskolában, vagy már az óvodában is?”
rendezvény előadásvázlat - 2016. április 28.

Jármí Éva PhD. (pedagógiai szakpszichológus)

Az elmúlt években több fejlesztés (TÁMOP-projektek keretében) történt hazánkban az iskolai bántalmazás (bullying) elleni fellépés érdekében. Ezek eredményeként rendelkezésre állnak olyan kidolgozott/adaptált komplex programok, gyakorlatok, melyek bevezetése pilot jelleggel elkezdődött.

1. Óvodásoknak: NyugiOvi Program (<https://www.tkki.hu/page.php?mid=332>)
2. 1-5. osztályosoknak: KiVa Program (<http://iskon.opkm.hu/ds.php>)
3. 4-6. osztályosoknak: Gyakorlatsor az iskolai bántalmazás megelőzéséhez (<http://iskon.opkm.hu/ds.php>)
4. ISKON Tudásközpont: Bibliográfia, Jó Gyakorlatok, Tanulmányok

A bullying prevenció programok alapelvei:

- Prevenció és esetkezelés egysége:
  - o a hatékony esetkezelés a prevenció tevékenységekre építhet
  - o a prevenció törekvések csak következetes beavatkozás mellett érhetik el céljukat
- Komplex programok
  - o több célcsoport: gyerekek, pedagógusok, szülők (óvodai dolgozók)
  - o programelemek: csoportfoglalkozások, pedagógustréning, állapotfelmérés, szülői tájékoztatók, plakátok, szakértői team (kampánynap, felügyelők mellénye)
  - o kidolgozott szakmai anyagok, segédeszközök: kézikönyvek, illusztrációk, „NyugiOvi csomag”
  - o teljes intézmény bevonása, alkalmassá tétele - külső szakértők jelenléte nélkül
- Csoportszabályokra építenek
  - o Bullying itt nem megengedett
  - o Nem a bántalmazó, hanem a védelmező a menő
  - o Csoportszabályok elvárt viselkedésről
  - o Egyéni felelősség a bullying elleni fellépésben
  - o Beépülésük a pedagógus megerősítéseinek múlik

A programok tartalma, céljai (részletesen)

ISMERET: Első lépésként tudatosítani kell, hogy az iskolai bántalmazás komoly probléma. Informálni kell a diákokat, a tanárokat és a szülőket a bántalmazás jelenségéről, elterjedtségéről, a kialakulásához vezető pszichológiai mechanizmusokról, és következményeiről. Kiemelt jelentőséggel bír

- az iskolai bántalmazás rejtettebb formáinak (indirekt bántalmazás, internetes bántalmazás) bemutatása,
- az áldozat érzéseinek, szenvedésének hangsúlyozása,
- a figyelem felhívása a bántalmazót és a közösséget érintő hosszú távú károkra,
- az áldozat hibáztatása helyett a csoport szerepének tisztázása.

KÉSZSÉG: Minden érintettnek tudnia kell, mit tegyen, ha valakit bántalmaznak, hogyan lehet megállítani a bántalmazást áldozatként, szemlélőként, szülőként, tanárként, melyek a jó védekezési/védelmi stratégiák. Fontos, hogy a program

- ne csak irányelveket, hanem konkrét tanácsokat is nyújtson,
- hogy a beavatkozási technikák megtanítása mellett lehetőséget adjon ezek begyakorlására,
- egyértelműen határozza meg, kihez lehet segítségért fordulni a bántalmazás megállításáért érdekében.

ATTITÚD: A diákokat buzdítani kell arra, hogy valóban alkalmazzák ismereteiket és készségeiket, hiszen csak akkor fognak tenni valamit, ha úgy érzik, megéri az erőfeszítés. Ehhez szükséges

- bántalmazás-ellenes attitűd és csoportnorma kialakítása,
- a személyes felelősség hangsúlyozása,
- az árulkodás tabujának megtörése a bántalmazás jelentése érdekében.

A KiVa Programról

- bizonyítottan hatékony finn program (prof. Christina Salmivalli) több európai országban
- könnyen implementálható
- számítógépes játék támogatja a KiVa foglalkozásokat
- egyértelmű felelőse és metodikája van az esetkezelésnek

A NyugiOvi Programról

- hazai fejlesztésű új (2015) program, célja az óvodai érzékenyítés

- életkori adaptáció: foglalkozások kerettörténetbe ágyazva (...), családi kampánynap
- resztoratív technikák (reaktív kör, jóvátétel) erősítése
- 50 óvodai csoportban kísérleti bevezetés – rendkívül pozitív visszajelzések (pl. Szegvár https://www.youtube.com/watch?v=V7SS_0x13zw)